

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 131/2011-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. marca 2011 predbežne prerokoval sťažnosť R., R., zastúpenej advokátom JUDr. Š. K., Advokátska kancelária, K., pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 11 Co 140/2009-400 zo 16. júla 2010 a sťažnosť S., zastúpenej štátnym podnikom L., B., zastúpeného JUDr. I. S., Advokátska kancelária, K., pre namietané porušenie jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 9 C 147/2002-315 zo 6. marca 2009 a postupom a uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 11 Co 140/2009-400 zo 16. júla 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosti R., a S., zastúpenej štátnym podnikom L., o d m i e t a.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. novembra 2010 faxom a 11. novembra 2010 poštou doručená sťažnosť R., R. (ďalej len „sťažovateľka v 1. rade“), zastúpenej advokátom JUDr. Š. K., Advokátska kancelária, K., pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 11 Co 140/2009-400 zo 16. júla 2010 a 9. novembra 2010 bola ústavnému súdu doručená sťažnosť S., zastúpenej štátnym podnikom L., B. (ďalej len „sťažovateľka v 2. rade“), pre namietané porušenie jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietrahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom a uznesením Okresného súdu Spišská Nová Ves (ďalej len „okresný súd“) č. k. 9 C 147/2002-315 zo 6. marca 2009 a postupom a uznesením krajského súdu č. k. 11 Co 140/2009-400 zo 16. júla 2010.

Uznesením ústavného súdu č. k. PLs. ÚS 12/2010-7 z 24. novembra 2010 boli sťažnosti sťažovateľky v 1. rade a sťažovateľky v 2. rade spojené na spoločné konanie s tým, že ďalej budú vedené pod jednotnou spisovou značkou Rvp 7254/2010. Dôvodom spojenia týchto vecí na spoločné konanie bolo zistenie, že ide o účastníkov konania v totožnom spore – v konaní o určenie vlastníckeho práva a následne v konaní o náhradu trov konania, pričom sťažovateľka v 1. rade vystupovala v postavení žalovanej a naopak, sťažovateľka v 2. rade v pozícii žalobkyne. Obe sťažnosti zároveň vecne súvisia s namietaným uznesením krajského súdu č. k. 11 Co 140/2009-400 zo 16. júla 2010.

Sťažovateľka v 1. rade v sťažnosti okrem iného uviedla:

«Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej aj ako „okresný súd“) priznal uznesením č. k. 9C 147/2002-315 zo dňa 06. 03. 2009 sťažovateľovi (v postavení žalovaného) právo na náhradu trov konania vo výške 80 134 eur a zaviazal žalobcu v konaní vedenom na Okresnom súde Spišská Nová Ves zaplatiť túto čiastku na účet právneho zástupcu žalovaného (sťažovateľa).

Proti uzneseniu prvostupňového súdu podal odvolanie žalobca. Odvolací súd zmenil uznesenie prvostupňového súdu a žalovanému priznal náhradu trov konania vo výške 54.082,20 eur...

Rozhodnutie odvolacieho súdu pokiaľ ide o zníženie hodnoty úkonu právnej služby a takisto pokiaľ ide o určenie hodnoty predmetu sporu (veci, práva) pri výpočte hodnoty trov odvolacieho konania nemá oporu v právnych predpisoch a ani v ustálenej rozhodovacej praxi súdov. Predmetné rozhodnutie odvolacieho súdu (uznesenie č. k. 11Co/140/2009-400 zo dňa 16. júla 2010) je v tejto časti nepreskúmateľné a vykazuje značný stupeň arbitrárnosti, čo sťažovateľ odôvodňuje nasledovne:

Sťažovateľ namieta to, že Krajský súd v Košiciach pri aplikácii vyhlášky č. 163/2002 Z. z. a tiež aj pri aplikácii vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb nesprávne aplikoval príslušné ustanovenia uvedených vyhlášok resp. nie je zrejmé ako krajský súd dospel k danej aplikácii a z čoho vyvodil závery, ku ktorým dospel.

a) v prípade úkonu zo dňa 23. 9. 2003 príprava a prevzatie zastúpenia z 23. 9. 2003 advokátom JUDr. Š. K. ide o úkon, ktorý je možné subsumovať len pod ustanovenie § 16 ods. 1 písm. a) vyhlášky č. 163/2002 Z. z. Nevedno prečo by mal byť tento úkon ohodnotený odmenou vo výške ½ základnej sadzby tarifnej odmeny.

b) V prípade odvolania proti uzneseniu Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 9C 147/2002-204 z 18. 9. 2007 nie je vysvetlené, prečo by sa mala za hodnotu veci považovať čiastka v predmetnom uznesení.

Ad a) ... Z uznesenia Krajského súdu v Košiciach č. k. 11Co/140/2009-400 zo dňa 16. 07. 2010 však nie je zrejmé, prečo by sa mala za tento úkon priznať odmena vo výške ½ základnej sadzby tarifnej odmeny. ... Krajský súd v Košiciach v prípade tohto úkonu odkazuje na § 16 ods. 2 písm. c) vyhlášky č. 163/2002 Z. z., avšak toto ustanovenie sa

netýka prevzatia a prípravy zastúpenia (to je v § 16 ods. 1 písm. a) vyhlášky 163/2002 Z. z.), ale odvolania proti rozhodnutiu, ak nejde o rozhodnutie vo veci samej, a vyjadrenie k takému odvolaniu (§ 16 ods. 2 písm. c) vyhlášky 163/2002 Z. z.). V tomto prípade sa jedná o kvalitatívne úplne odlišný úkon, pričom v čase prevzatia zastúpenia sa advokát oboznamuje s vecou.

Krajský súd v Košiciach neodôvodnil prečo by sa na tento úkon právnej služby malo aplikovať iné ustanovenie vyhlášky než to, ktoré tento úkon právnej služby výslovne upravuje. Rozhodnutie v tejto časti je preto nesprávne, nepreskúmateľné a arbitrárne. Zároveň rozhodnutie je v tejto časti v priamom rozpore s ustanoveniami vyhlášky č. 163/2002 Z. z.

Ad b) Podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška 655/2004 Z. z.“) v znení platnom k októbru 2007 sa za tarifnú hodnotu považuje, výška peňažného plnenia alebo cena veci alebo práva, ktorých sa právna služba týka. Samotné konanie sa netýkalo primárne trov konania, ale určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, pričom výrok o náhrade trov konania je súvisiacim výrokom. Vyhláška č. 655/2004 Z. z. nestanovuje, že by sa pri konaní o náhrade trov konania mala za tarifnú hodnotu považovať výška trov konania priznaná prvostupňovým súdom, pokiaľ s ňou účastník konania nesúhlasil a podal voči výroku o náhrade trov konania odvolanie. Rovnako nemožno považovať za tarifnú hodnotu rozdiel medzi výškou náhrady trov konania odvolateľovi priznanou a výškou náhrady trov konania odvolateľom požadovanou, teda tou, ktorej sa odvolateľ v odvolaní domáha...

Krajský súd presvedčivo nevysvetlil, prečo by samotnou hodnotou veci (práva) a teda hodnotou, od ktorej sa odvíja základná sadzba tarifnej odmeny, mala byť čiastka 86 030 Sk, keď z príslušného ustanovenia vyhlášky č. 655/2004 Z. z. jasne vyplýva, že za odvolanie, proti rozhodnutiu, ak nejde o rozhodnutie vo veci samej sa priznáva odmena vo výške ½ základnej sadzby tarifnej odmeny. Stanovenie hodnoty predmetu sporu tak, že hodnota veci je 86 030 Sk je nepreskúmateľné a arbitrárne a priamo v rozpore s ustanoveniami vyhlášky č. 655/2004 Z. z., ktorú mal súd riadne aplikovať.»

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka v 1. rade žiadala, aby ústavný súd prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a aby v náleze vyslovil:

«1. Základné právo R., sídlom: R., IČO: ... na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 11Co/140/2009-400 zo dňa 16. júla 2010 porušené bolo.

2. Uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 11 Co/140/2009-400 zo dňa 16. júla 2010 Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Košiciach je povinný uhradiť R. sídlom: R., IČO: ... náhradu trov právneho zastúpenia na účet advokáta JUDr. Š. K., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.»

Zo sťažnosti sťažovateľky v 2. rade vyplýva, že «... uznesením Krajského súdu v Košiciach bolo zmenené uznesenie Okresného súdu Spišská Nová Ves, sp. zn. 9C 147/2002 zo dňa 6.3.2009, tak že žalovanému sa priznala náhrada trov konania vo výške 54 082,20 Eur, ktorú je žalobca povinný zaplatiť JUDr. Š. K., advokátovi do 3 dní od právoplatnosti uznesenia.

Uznesením OS v Spišskej Novej Vsi bolo rozhodnuté tak, že žalobcovi bola uložená povinnosť zaplatiť žalovanému trovy konania vo výške 80 134,-Eur na účet právneho zástupcu žalovaného JUDr. Š. K. do 3 dní od právoplatnosti uznesenia.

Predmetom konania bolo podanie žaloby o určenie vlastníckeho práva žalobcom, a to dňa 4.7.2002 k nehnuteľnostiam, tak ako sú uvedené a popísané v žalobnom návrhu...

Vo svojom rozhodnutí súd uviedol, že pri svojom rozhodnutí vychádzal zo znaleckého posudku, ktorý spracoval Ing. V. W. a tak isto postupoval v súlade s ust. § 20 vyhlášky č. 655/2004 účinnnej od 1.1.2005, pokiaľ za úkony právnych služieb vykonané pred dňom účinnosti tejto vyhlášky a preto priznal odmenu podľa doterajších predpisov.

Odvolačí súd sa vôbec nevysporiadal s tvrdeniami, ktoré sú uvedené v odvolaní žalobcu a na toto neposkytol odpoveď, prečo tak nekonal. Predovšetkým sa nevysporiadal s tým, prečo neakceptoval ani rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. 7101 č. X /2002, podľa ktorého nerešpektovanie zásady hospodárnosti konaním všeobecného súdu je

spôsobilé porušiť základné právo účastníkov súdneho konania bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR. (Tým, že v snahe za každú cenu v prospech advokáta žalovaného dosiahnuť trovy konania, nariadil znalecké dokazovanie na náklady súdu, aj keď táto povinnosť preukazovať hodnotu sporu patrí právnenému zástupcovi a nie súdu).

Tak isto nezdôvodnil, prečo neakceptoval už platnú judikatúru NS SR, ale aj ČR, a to napríklad rozhodnutie NS SR č. 2 Obo 84/2007, podľa ktorého nie je povinnosťou súdu, aby pracným spôsobom zisťoval výšku hodnoty sporu a vyzýval advokáta, aby si svoju povinnosť splnil tak, aby mu mohol priznať trovy konania. Takýto postup súdu svedčí o jednostrannosti k jednotlivému účastníkovi konania, zvlášť s prihliadnutím na tú skutočnosť, že súd absolútne nedoručoval na vyjadrenie druhému účastníkovi konania podania žalovaného, ktoré boli adresované súdu. ...

Ku dňu rozhodovania Krajského súdu v Košiciach, teda ku dňu 31. 5. 2005, kedy bolo právoplatne rozhodnuté o zastavení konania, zastupujúci advokát žalovaného nepreukázal hodnotu sporu a trovy konania nevyčísľil.

Súd preto v súlade s vyššie uvedenými zák. ustanoveniami § 151 OSP účinnému ku dňu rozhodovania súdu o merite veci, teda ku dňu 31. 5. 2005, kedy bolo právoplatne rozhodnuté o zastavení konania, mal rozhodnúť o trovách konania, tak, že mal priznať trovy konania podľa § 146 ods. 2 OSP, v súlade s ustanovením § 11 cit. vyhlášky. ...

Týmito zákonnými ustanoveniami jednak OSP a jednak vyššie citovaných vyhlášok MS SR o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb sa súdy neriadili a podľa môjho názoru i hrubo porušili v prospech žalovaného...

V tomto spore nešlo o účelné bránenie oprávnených záujmov a práv žalovaného, pretože okrem jedného vyjadrenia podaného k žalobnému návrhu, ktoré bolo bezprostredne vykonané po podaní žaloby, právny zástupca vykonal iba úkony smerujúce k dosiahnutiu jeho trov konania, a nie ochrany práv a oprávnených záujmov klienta.

Nezúčastnil sa ani jedného pojednávania, nespracoval vo veci žiaden rozbor veci, ani nič, čím by bol dosiahol úspech v spore...

Za situácie, keď krajský súd právo sťažovateľa na súdnu ochranu odmietol a zaviazal sťažovateľa na úhradu trov konania, ktoré nemajú oporu v zákone, je potrebné preskúmať, či nejde o svojvoľný postup všeobecných súdov a tým porušenie základných ustanovených

princípov garantovaných v článku 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru, ako aj čl. 20 Ústavy a čl. 1 Protokolu...

V tom prípade však mal postupovať tak, že mal priznať trovy konania v súlade s vyhláškou č. 163/2002 § 13 ods. 6 citovanej vyhlášky, podľa ktorej, ak nemožno hodnotu veci alebo práva vyjadriť v peniazoch alebo ak ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami, základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna desatina výpočtového základu a nie hodnota veci. ...

Je treba uviesť aj to, že vo veci bolo rozhodné meritórne 31. mája 2005 a „tzv. vyčíslenie trov konania“ bolo súdu zaslané až 22. 7. 2005, teda v čase, keď už súd vo veci meritórne rozhodol a výrok rozhodnutia nadobudol právoplatnosť...

Trovy konania patria úspešnému účastníkovi konania za právnu pomoc v súvislosti s bránením jeho práva. V celom tomto konaní sa jedná iba o to, že si advokát žalovaného uplatňuje svoje trovy konania a súd, aby si advokát ich mohol vyčísliť nariadi dokonca vo veci znalecké dokazovanie...

Žalobca si v konaní uplatnil aj nárok na neuznanie trov konania žalovanému podľa ustanovenia § 150 OSP s tým, že dôvody hodné osobitného zreteľa aj zdôvodnil. Poukazujem pri tom na dôvody odvolania...

Dôvody hodné osobitného zreteľa spočívali v tom, že priznanie trov konania, by viedli k tomu, že žalobca by aj do budúcnosti pri ochrane štátu bol ohrozený tým, že by mal obavy podať takúto žalobu v zaujme právnej istoty, pretože by mu hrozili tieto trovy konania...

Krajský súd v Košiciach v hore citovanom rozhodnutí, konkrétne v odôvodnení napadnutého rozsudku sa zameral v súvislosti s rozhodovaním o trovách konania, len na konštatovanie, že žalobca mal rešpektovať právoplatný rozsudok a preto nevzhladol dôvody na aplikáciu podľa § 150 OSP.».

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka v 2. rade žiadala, aby ústavný súd prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a aby v náleze vyslovil:

«1. Základné právo S. v zastúpení L., š. p. B. podľa článku 46 ods. 1, článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj podľa článku 20 Ústavy Slovenskej republiky a článku 1

Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Spišská Nová Ves, sp. zn. 9C 147/2002 -315 zo dňa 6. 3. 2009 v spojení s uznesením Krajského súdu Košice, sp. zn. 11 Co 140/2009-400 zo dňa 16. júla 2010 v časti, v ktorej mu bola uložená povinnosť zaplatiť JUDr. Š. K. advokátovi do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach náhradu trov konania v sume 54.082,20 Eur na účet tohto právneho zástupcu, a konaním, ktoré mu predchádzalo toto právo sťažovateľa, porušené bolo.

2. Zrušuje uznesenie Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 11 Co 140/2009-400 zo dňa 16. júla 2010 vo výroku o náhrade trov konania a vec vracia Krajskému súdu v Košiciach, aby v nej znovu konal a rozhodol

3. Krajský súd v Košiciach je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia JUDr. I. S., advokátke vo výške 151,65 Eur (slovom: Jednostopäťdesiatjeden eur, 65 centov) na účet právneho zástupcu do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.»

II.

Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento

zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (v tomto prípade sťažnosti) podľa § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím alebo iným označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 66/98, II. ÚS 101/03, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 136/05).

Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je v zásade oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu ani jeho skutkové zistenia. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou

alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je daná v prípade, ak je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, ak účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve (I. ÚS 225/03, III. ÚS 314/08, IV. ÚS 44/08, III. ÚS 133/09).

Rozhodovanie o náhrade trov je súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (aj podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05, II. ÚS 229/07).

K námietkam sťažovateľky v 1. rade o porušení jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 11 Co 140/2009-400 zo 16. júla 2010

Porušenie uvedených práv sťažovateľka v 1. rade videla v tom, že krajský súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania úkon právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia) z 23. septembra 2003 ohodnotil sumou rovnajúcou sa $\frac{1}{2}$ základnej sadzby tarifnej odmeny, aj keď podľa jej názoru išlo o úkon právnej služby, pri ktorom nebol dôvod na takéto zníženie. Okrem toho namietala, že krajský súd dostatočným spôsobom nevysvetlil, z akého dôvodu pri rozhodovaní o odvolaní proti prvostupňovému uzneseniu o náhrade trov konania bral za hodnotu veci čiastku priznanej náhrady trov konania uvedenej v napadnutom rozhodnutí okresného súdu.

Ústavný súd zistil, že v konaní o určenie vlastníckeho práva vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 9 C 147/2002 sťažovateľka v 1. rade vystupovala ako účastník konania v pozícii žalovanej. Žalobkyňou bola sťažovateľka v 2. rade. Uznesením okresného súdu z 21. júla 2003 došlo k zastaveniu konania, pričom sťažovateľke v 2. rade bola uložená povinnosť zaplatiť sťažovateľke v 1. rade trovy konania v sume 2 540 Sk. Okresný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z § 13 ods. 6 vyhlášky Ministerstva

spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb účinnej do 31. decembra 2004 (ďalej len „vyhláška č. 163/2002 Z. z.“), a nie z hodnoty nehnuteľnosti, pretože táto nebola určená. Uznesenie okresného súdu, čo sa týka výroku o zastavení konania, nadobudlo právoplatnosť 14. júla 2005, ale výrok o trovách konania bol zrušený uznesením krajského súdu č. k. 12 Co 230/2004-148 z 31. mája 2005 a v rozsahu zrušenia bola vec vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie.

Krajský súd v rozhodnutí, ktorým zrušil výrok prvostupňového súdu o trovách konania vyslovil, že v tejto súvislosti bude potrebné postupovať podľa prvej vety § 146 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) a pri určení výšky tarifnej odmeny právneho zástupcu bude potrebné vychádzať z hodnoty nehnuteľnosti.

O trovách konania opätovne rozhodol okresný súd uznesením sp. zn. 9 C 147/2002 z 18. septembra 2007 v spojení s opravným uznesením z 15. októbra 2007, v ktorom sťažovateľke v 2. rade uložil povinnosť zaplatiť sťažovateľke v 1. rade trovy konania v sume 86 030 Sk. Predmetné rozhodnutie okresného súdu bolo opäť zrušené uznesením krajského súdu z 10. septembra 2008, pričom súdu prvého stupňa bola uložená povinnosť určiť hodnotu nehnuteľnosti na základe znaleckého posudku.

Hodnota nehnuteľností, ktoré boli predmetom sporu, bola určená v sume 214 071 551 Sk znaleckým posudkom č. 21/2008 vypracovaným znalcom Ing. V. W.

Na základe toho potom okresný súd uznesením sp. zn. 9 C 147/2002 zo 6. marca 2009 zaviazal sťažovateľku v 2. rade zaplatiť sťažovateľke v 1. rade trovy konania v sume 80 134 €.

Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka v 2. rade odvolanie, v ktorom dôvodila tým, že pri rozhodovaní o trovách konania nemal okresný súd vychádzať z hodnoty sporu, pretože táto nebola určená, ale mal vychádzať z § 11 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie

právnych služieb v znení účinnom v relevantnom čase (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“), resp. podľa § 13 ods. 6 vyhlášky č. 163/2002 Z. z., a teda za jeden úkon právnej služby mal stanoviť tarifnú odmenu vo výške 1/13, resp. 1/10 výpočtového základu, ak hodnotu veci alebo práva nebolo možné vyjadriť v peniazoch alebo ak ju bolo možné zistiť len s nepomernými ťažkosťami. Sťažovateľka v 2. rade v odvolaní ďalej namietala, že okresný súd pri rozhodovaní o trovách konania vykonal také dokazovanie týkajúce sa určenia hodnoty sporu, aké nevykonal ani vo veci samej. Okrem toho tvrdila, že okresný súd mohol v danej situácii prihliadnuť na § 150 OSP a z dôvodov hodných osobitného zreteľa nepriznať sťažovateľke v 1. rade náhradu trov konania. V tejto súvislosti poukázala na to, že podľa jej názoru právny zástupca sťažovateľky v 1. rade vo veci nevykonal žiadny úkon právnej pomoci týkajúci sa uplatňovania a chránenia jej záujmov, ale podnikal len kroky na získanie trov konania v čo najväčšom rozsahu. Sťažovateľka v 2. rade v tomto smere poukázala aj na finančné straty, ktoré jej zaplatením trov konania vzniknú, a prirovnala ich k mzdám zamestnancov konkrétneho odštepného závodu za obdobie dvoch mesiacov.

K odvolaniu sa vyjadrila sťažovateľka v 1. rade a navrhla napadnuté uznesenie okresného súdu ako vecne správne potvrdiť.

O odvolaní rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 11 Co 140/2009 zo 16. júla 2010 tak, že napadnuté uznesenie okresného súdu č. k. 9 C 147/2002-315 zo 6. marca 2009 zmenil takým spôsobom, že sťažovateľke v 1. rade priznal náhradu trov konania v sume 54 082,20 € namiesto pôvodných 80 134 €.

Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia rozhodnutia konšatoval:

«So zreteľom na uvedené súd prvého stupňa správne rozhodol, pokiaľ žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy zastaveného konania podľa § 146 ods. 2 prvej vety O. s. p., vychádzajúc z jeho procesného zavinenia na zastavení konania, lebo žalobca podal žalobu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zapísaným v pzkn. vl. č. ... k. ú. V., nerešpektujúc záväznosť právoplatného rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 5C 27/96-497 z 9. 5. 2000 v spojení s dopĺňacím rozsudkom 5C 27/96-586 z 5. 6.

2001 a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach 17Co 209/00-663 zo 16. 4. 2002, ktorým bolo právoplatne rozhodnuté o žalobe žalobcu R., R., proti žalovanému L., š.p. B., v konaní o vydanie nehnuteľností v zmysle zák. č. 282/1993 Z. z., o. i. aj nehnuteľností zapísaných v pzkn. vl. č. ... k. ú. S., ktoré sú predmetom tohto konania, a ktoré bolo zastavené podľa § 104 ods. 1 veta prvá O. s. p. z dôvodu neodstrániteľného nedostatku podmienok konania...

Skutočnosti uvedené v odvolaní žalobcu nepredstavujú okolnosti hodné osobitného zreteľa v zmysle ust. § 150 ods. 1 O. s. p., pre ktoré by výnimočne náhrada trov konania žalovanému nemala byť priznaná, a preto aplikácia § 150 ods. 1 O. s. p. aj podľa názoru odvolacieho súdu neprichádzal do úvahy. V danom prípade o otázke vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré sú predmetom tohto konania, bolo už právoplatne rozhodnuté ..., preto za tejto situácie nemožno uplatnenie nároku v novom konaní podaním žaloby S., zast. L., š. p. o určenie vlastníckeho práva k totožným nehnuteľnostiam odôvodňovať záujmom právnej istoty, resp. právnou neistotou a potrebou ochrany majetku štátu, ani nejednotnosťou judikatúry alebo rozhodovacej praxe súdov (Najvyššieho súdu) Slovenskej republiky, ... Vzhľadom na zásadu rovnosti účastníkov konania ani samotná skutočnosť, že žalobcom v tomto prípade je S., zast. štátnym podnikom, neznamena, že by táto okolnosť mala byť zohľadnená v prospech žalobcu a v neprospech žalovaného nepriznaním mu náhrady trov tohto zastaveného konania. Z uvedených dôvodov pri rozhodovaní o trovách konania preto prichádzal do úvahy iba postup podľa § 146 ods. 2 prvá veta O. s. p. a uloženie povinnosti žalobcovi, ktorý zaviniel zastavenie konania, nahradiť žalovanému trovy tohto konania, ktoré vynaložil na účelné bránenie svojho práva.

Predmetom konania vo veci samej bolo určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zapísaným v pzkn. vl. č. ... v k. ú. V., preto súd prvého stupňa pri určení tarifnej odmeny za úkony právnej služby vykonané zástupcom žalovaného (advokátom) správne vychádzal z hodnoty veci, ktorá sa rovná hodnote (priemernej cene) sporných nehnuteľností určenej odborným posudkom č. 21/2008 vypracovaným Ing. V. W. podľa vyhl. č. 465/1991 Zb. ..., ktorá bola účinná do 31. 12. 2003, teda v čase začatia tohto (už zastaveného) konania. Postupoval tiež v súlade s ust. § 20 vyhl. č. 655/2004 Z. z. účinnej od 1. 1. 2005, pokiaľ za úkony právnych služieb vykonané pred dňom účinnosti tejto vyhlášky priznal odmenu podľa doterajších predpisov, t. j. podľa vyhl. č. 163/2002 Z. z. účinnej od 1. 4. 2002 do 31. 12. 2004 (ďalej len „cit. vyhl.“), ktorá mala výslovné ustanovenie (§ 13

ods. 7) o tom, že vo veciach o. i. určenia, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je ich predmetom vec, právo alebo plnenie oceniteľné peniazmi, patrí základná sadzby tarifnej odmeny určená podľa ods. 1 z hodnoty tejto veci, práva alebo výšky tohto plnenia. Nesprávne však určil výšku náhrady trov konania (trov právneho zastúpenia) priznanej žalovanému, pokiaľ neaplikoval ust. § 16 ods. 2 písm. c) cit. vyhl. a nepriznal odmenu advokáta iba vo výške jednej polovice základnej sadzby tarifnej odmeny za úkony: prevzatie a príprava zastúpenia z 23. 9. 2003 advokátom JUDr. Š. K. a vyjadrenie k odvolaniu z 10. 10. 2003, keďže je zrejmé, že tieto úkony sa netýkali rozhodnutia vo veci samej, ale sa týkali procesného rozhodnutia o zastavení konania. Súd prvého stupňa nesprávne určil tiež výšku tarifnej odmeny advokáta podľa § 10 ods. 1 v spojení s § 14 ods. 2 písm. c) vyhl. č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (účinnnej od 1. 1. 2005) za úkon podanie odvolania z 11. 10. 2007 (čl. 212 - 215), ktoré smerovalo len proti výroku uznesenia 9C 147/2002-204 z 18. 9. 2007 o trovách konania, preto pre účely odmeny advokáta za tento úkon mal za hodnotu veci správne považovať sumu trov uvedenú vo výroku uznesenia (86.030,- Sk), proti ktorému bolo podané odvolanie, a za tento úkon právnej služby mal priznať odmenu vo výške jednej polovice základnej sadzby tarifnej odmeny určenej podľa hodnoty veci (§ 16 ods. 2 písm. c) cit. vyhl.).»

Sťažovateľka v 1. rade namietala, že pokiaľ ide o úkon prevzatie a príprava zastúpenia z 23. septembra 2003, tento mal byť posúdený podľa § 16 ods. 1 písm. a) vyhlášky č. 163/2002 Z. z., a nie podľa § 16 ods. 2 písm. c) citovanej vyhlášky tak, ako to urobil krajský súd. Sťažovateľka v 1. rade zároveň podotkla, že z rozhodnutia jej vôbec nie je známe, z akého dôvodu tak krajský súd učinil.

Podľa § 16 ods. 1 písm. a) vyhlášky č. 163/2002 Z. z. odmena patrí za každý z týchto úkonov právnej služby: prevzatie a príprava zastúpenia alebo obhajoby vrátane prvej porady s klientom.

Podľa § 16 ods. 2 písm. c) vyhlášky č. 163/2002 Z. z. odmena vo výške jednej polovice patrí za každý z týchto úkonov právnej služby: odvolanie proti rozhodnutiu, ak nejde o rozhodnutie vo veci samej, a vyjadrenie k takému odvolaniu.

Krajský súd priznanie odmeny právnemu zástupcovi za úkon z 23. septembra 2003 odôvodnil tým, že tento úkon sa netýkal rozhodnutia vo veci samej, ale sa týkal procesného rozhodnutia o zastavení konania, a preto bolo potrebné odmenu za tento úkon priznať len vo výške jednej polovice.

Ústavný súd zastáva názor, že v danom prípade by bolo naozaj vhodnejšie aplikovať § 16 ods. 1 písm. a) vyhlášky, pretože išlo o úkon právnej služby – prevzatie a príprava zastúpenia. Na druhej strane sa však ústavný súd nedomnieva, že priznaním odmeny vo výške $\frac{1}{2}$ za tento úkon došlo k takému zásadnému zásahu do práv sťažovateľky v 1. rade, aby sa dalo uvažovať o porušení čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Právny názor krajského súdu, že v danom prípade išlo o úkon, ktorý sa netýkal rozhodnutia vo veci samej, s poukazom na potrebu aplikácie § 16 ods. 2 písm. c) vyhlášky č. 163/2002 Z. z., ktorý pojednáva o odvolaní, ak nejde o opravný prostriedok proti rozhodnutiu v merite veci, sa nejaví ako úplne irelevantný. Totiž právny zástupca sťažovateľky v 1. rade prevzal jej právne zastúpenie (23. septembra 2003) až potom, keď súd prvého stupňa konanie zastavil (21. júla 2003). Aj keď k právoplatnému zastaveniu konania došlo až 14. júla 2005, je úplne zjavné, že po zastavení konania súdom prvého stupňa a podaním opravného prostriedku proti tomuto rozhodnutiu sa konanie posunulo do štádia odvolacieho konania a neskôr už len do štádia konania, v rámci ktorého sa rozhodovalo o trovách. Preto, ak krajský súd aplikoval § 16 ods. 2 písm. c) vyhlášky č. 163/2002 Z. z. a za úkon právnej služby – prevzatie a príprava zastúpenia – v čase po zastavení konania súdom prvého stupňa priznal odmenu len vo výške jednej polovice, nepostupoval tak, aby to malo zjavne svojvoľný charakter. Podľa názoru ústavného súdu nebolo rozhodnutie krajského súdu v tomto smere štandardné, ale určite s prihliadnutím na stupeň náročnosti konania (zastavené z dôvodu res iudicata), a tým aj povahu úkonov právnej služby vo vzťahu k celkovo priznanej náhrade trov konania, je potrebné ho hodnotiť ako rozhodnutie spravodlivé.

Okrem toho sťažovateľka v 1. rade vzniesla aj námietku, predmetom ktorej bolo tvrdenie, že krajský súd tým, že pri úkone právnej služby – odvolanie proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 9 C 147/2002 z 18. septembra 2007 – vychádzal z toho, že hodnotou veci je suma priznanej náhrady trov konania uvedená v tomto rozhodnutí, a tento právny názor nijako nezdôvodnil, porušil jej základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd zistil, že krajský súd vyslovený názor odôvodnil tým, že išlo o podanie odvolania proti rozhodnutiu, ktoré sa týkalo len trov konania a ktorým bola sťažovateľke v 1. rade priznaná náhrada trov konania v sume 86 030 Sk.

Ak vezme ústavný súd do úvahy, že v danom prípade bolo konanie právoplatne zastavené 14. júla 2005, pričom úkon právnej služby – podanie odvolania (v októbri 2007) proti uzneseniu súdu prvého stupňa, sa týkal už len dosiahnutia náhrady trov konania, rozhodnutie krajského súdu v tom smere, že za hodnotu veci je potrebné pokladať sumu priznanej náhrady trov konania uvedenú v prvostupňovom rozhodnutí, možno hodnotiť ako akceptovateľné.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd poukazuje na mieru spravodlivého prístupu krajského súdu k otázke náhrady trov konania. Podľa názoru ústavného súdu pri rozhodovaní o trovách konania bolo úlohou krajského súdu priblížiť vyváženie stavu medzi nárokmi sťažovateľky v 1. rade vo vzťahu k povinnostiam sťažovateľky v 2. rade, a to z pohľadu výsledku sporového konania, povahy úkonov právnej služby a pri zohľadnení toho, v akom čase a pre aký účel boli tieto úkony právnej služby poskytnuté. Pokiaľ ústavný súd prihliadne na okolnosti celého prípadu, je namieste konštatovať, že krajský súd túto úlohu splnil.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd hodnotí uznesenie krajského súdu aj v tomto smere ako odôvodnené, majúc na pamäti, že vysloveným právnym názorom sa krajský súd nedopustil porušenia zákona. Navyše, skutočnosť, že krajský súd k uvedenej problematike zaujal názor odlišný od sťažovateľky v 1. rade, ešte neznamená, že došlo k porušeniu jej

základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd zároveň nezistil, že by krajský súd aplikoval a interpretoval právne normy spôsobom nezlučiteľným s obsahom označených práv.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v 1. rade už na predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

K námietkam sťažovateľky v 2. rade o porušení jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom a uznesením okresného súdu č. k. 9 C 147/2002-315 zo 6. marca 2009 a postupom a uznesením krajského súdu č. k. 11 Co 140/2009-400 zo 16. júla 2010

Pri prerokovaní časti sťažnosti sťažovateľky v 2. rade pre namietané porušenie jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu uznesením okresného súdu č. k. 9 C 147/2002-315 zo 6. marca 2009 ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy. Toto ustanovenie limituje hranice právomoci ústavného súdu a všeobecných súdov rozhodujúcich v občianskoprávných a trestnoprávných veciach, a to tým spôsobom, že ochrany základného práva a slobody sa na ústavnom súde možno domáhať v prípade, ak takúto ochranu nemôžu poskytnúť všeobecné súdy.

Je nepochybné, že proti uzneseniu okresného súdu mala sťažovateľka v 2. rade právo podať odvolanie. Ústavný súd zistil, že toto právo využila a proti

prvostupňovému rozhodnutiu podala odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením č. k. 11 Co 140/2009-400 zo 16. júla 2010. Z uvedeného vyplýva, že námietka o porušení jej práv v podobe podaného odvolania proti uzneseniu okresného súdu bola predmetom rozhodovania krajského súdu, ktorý svoj právny názor vyjadril v označenom uznesení.

Vzhľadom na to, že na preskúmanie uznesenia okresného súdu bol v prvom rade povolaný krajský súd, ktorého právomoc predchádza právomoci ústavného súdu, ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v 2. rade v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (obdobne napr. IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, III. ÚS 290/06, III. ÚS 288/07, III. ÚS 208/08, III. ÚS 72/09).

Sťažovateľka v 2. rade namietala aj porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 147/2002 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Co 140/2009. Túto námietku odôvodnila tým, že pre účely vyčíslenia trov konania okresný súd v súlade s pokynmi krajského súdu nariadil znalecké dokazovanie s cieľom zistiť cenu nehnuteľností, a tým aj hodnotu sporu, čím podľa jej názoru nekonal hospodárne, čo malo za následok spôsobenie zbytočných prietahov v konaní.

Ústavný súd zistil, že konanie o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam vedené na okresnom súde pod sp. zn. 9 C 147/2002 iniciované sťažovateľkou v 2. rade bolo z dôvodu prekážky už právoplatne rozhodnutej veci právoplatne zastavené 14. júla 2005, a to uznesením okresného súdu č. k. 9 C 147/2002-33 z 21. júla 2003 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 12 Co 230/2004-148 z 31. mája 2005.

O trovách konania bolo právoplatne rozhodnuté 9. septembra 2010 uznesením okresného súdu č. k. 9 C 147/2002-315 zo 6. marca 2009 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 11 Co 140/2009-400 zo 16. júla 2010.

V súlade so svojou judikatúrou (IV. ÚS 61/03, III. ÚS 41/07, II. ÚS 214/08) ústavný súd poskytuje ochranu základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov

podľa čl. 48 ods. 2 ústavy len vtedy, ak bola sťažnosť na ústavnom súde uplatnená v čase, keď k namietanému porušeniu označeného základného práva došlo alebo porušenie v tom čase ešte trvalo.

Sťažnosť sťažovateľky v 2. rade na postup okresného súdu a krajského súdu v súvislosti s prietiahmi v konaní bola ústavnému súdu doručená 9. novembra 2010, teda v čase, keď už konanie vo veci určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam bolo niekoľko rokov právoplatne ukončené (zastavené), a taktiež v tom čase sa už nerozhodovalo ani o trovách konania, pretože o tejto otázke bolo právoplatne rozhodnuté 9. septembra 2010, teda dva mesiace pred podaním sťažnosti ústavnému súdu.

V čase podania sťažnosti okresný súd ani krajský súd už neboli oprávnené vo veci konať, nemohli ovplyvniť priebeh konania, a teda ani porušiť základné právo sťažovateľky v 2. rade podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (obdobne napr. III. ÚS 248/08, III. ÚS 31/2010).

Vo zvyšnej časti sťažnosti sťažovateľka v 2. rade namietala porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu uznesením krajského súdu sp. zn. 11 Co 140/2009 zo 16. júla 2010.

V tejto súvislosti sťažovateľka v 2. rade namietala, že pri rozhodovaní o trovách konania mal krajský súd postupovať v súlade s § 13 ods. 6 vyhlášky č. 163/2002 Z. z., keďže ku dňu zastavenia konania nebola určená hodnota sporu a ani právny zástupca sťažovateľky v 1. rade do tohto dňa trovy konania nevyčíslil. Namiesto toho krajský súd vychádzal z hodnoty veci určenej znaleckým posudok podaným až po právoplatnom zastavení konania. Okrem toho sťažovateľka v 2. rade argumentovala tým, že z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nie je zrejmé, z akého dôvodu krajský súd neprihliadol na aplikáciu § 150 OSP.

Podľa § 146 ods. 1 písm. c) OSP žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak konanie bolo zastavené.

Podľa prvej vety § 146 ods. 2 OSP ak niektorý z účastníkov zaviniť, že konanie sa muselo zastaviť, je povinný uhradiť jeho trovy.

Podľa § 150 OSP v znení účinnom v relevantnom čase ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať.

Podľa § 13 ods. 6 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. ak nemožno hodnotu veci alebo práva vyjadriť v peniazoch alebo ak ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami, základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna desatina výpočtového základu.

Podľa § 13 ods. 7 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. vo veciach určenia platnosti alebo neplatnosti právnych úkonov, vo veciach určenia, či tu právny vzťah alebo právo je, alebo nie je, pri preskúvaní rozhodnutí iných orgánov, ak je ich predmetom vec, právo alebo plnenie oceneľné peniazmi, patrí základná sadzba tarifnej odmeny určená podľa odseku 1 z hodnoty tejto veci, práva alebo výšky tohto plnenia.

Ústavný súd konštatuje, že pokiaľ krajský súd v rámci rozhodovania o trovách konania, predmetom ktorého bolo určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a ktoré bolo zastavené z dôvodu prekážky už právoplatne rozhodnutej veci, a to zavinením sťažovateľky v 2. rade, rozhodol v súlade s § 146 ods. 2 OSP, pričom vychádzal z hodnoty veci podľa § 13 ods. 7 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. v znení účinnom v relevantnom čase, učinil spôsobom predvídaným zákonom.

K zastaveniu konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 9 C 147/2002 došlo uznesením tamojšieho súdu z 21. júla 2003 v spojení s uznesením krajského súdu

č. k. 12 Co 230/2004-148 z 31. mája 2005. V čase začatia konania, ako aj v čase rozhodovania okresného súdu bola účinná vyhláška č. 163/002 Z. z., ktorá v § 13 ods. 7 výslovne zakotvovala, že v prípade takéhoto druhu konania sa výška tarifnej odmeny počíta z hodnoty veci, v tomto prípade z hodnoty nehnuteľností. Z toho vychádzal okresný súd a krajský súd, keď za hodnotu veci pokladal cenu nehnuteľností určenú znaleckým posudkom č. 21/2008. Cenu nehnuteľností určil znalec podľa vyhlášky Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 465/1991 Zb. o cenách stavieb, pozemkov, trvalých porastov, úhradách za zriadenie práva osobného užívania pozemkov a náhradách za dočasné užívanie pozemkov účinnnej do 31. decembra 2003 (v čase začatia konania).

Podľa názoru ústavného súdu uvedený postup krajského súdu je potrebné považovať za súladný so zákonom. Za daných okolností pritom nie je podstatné, v akom čase došlo k určeniu hodnoty veci, dôležité je, že táto cena bola určená podľa právnych predpisov účinných v relevantnom čase. Navyše, k vyčísleniu trov právnym zástupcom sťažovateľky v 1. rade došlo podaním z 22. júla 2005, teda v čase, keď Občiansky súdny poriadok vo svojom ustanovení § 151 ods. 1 ešte nezakotvoval, že ak advokát nevyčíslil trovy právneho zastúpenia najneskôr do troch pracovných dní od vyhlásenia rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, súd mu náhradu trov právneho zastúpenia neprizná. K zmene tohto zákonného ustanovenia došlo až novelou Občianskeho súdneho poriadku účinnou od 1. septembra 2005. V tom čase už trovy právneho zastúpenia sťažovateľky v 1. rade vyčíslené boli.

Sťažovateľka v 2. rade súčasne namietala, že krajský súd sa vôbec nevyjadril k tomu, z akého dôvodu pri rozhodovaní o trovách konania neaplikoval § 150 OSP.

Preskúmaním obsahu napadnutého rozhodnutia krajského súdu dospel ústavný súd k záveru, že toto tvrdenie sťažovateľky v 2. rade sa nezakladá na pravde, pretože odvolací súd vylúčením aplikácie § 150 OSP, ale poukázaním na dôvodnosť použitia § 146 ods. 2 OSP zreteľným spôsobom vysvetlil svoje závery a myšlienkové pochody.

Ustanovenie § 150 OSP umožňuje súdu, aby v rámci svojho uváženia v medziach tohto zákonného ustanovenia celkom alebo sčasti nepriznal náhradu trov konania alebo plnú

náhradu trov konania tomu účastníkovi, ktorému inak patrí ich náhrada. Dôvodom na použitie uvedeného ustanovenia môžu byť len okolnosti hodné osobitného zreteľa. Pri skúmaní, či existujú dôvody hodné osobitného zreteľa, sa nevytvára priestor pre voľnú úvahu súdu, pretože je potrebné prihliadnuť na osobné, zárobkové, majetkové a iné pomery účastníkov, procesný postoj účastníkov, a to na oboch stranách sporu, okolnosti, ktoré viedli k súdnemu uplatneniu nárokov, pričom medze sudcovskej úvahy sú dané účelom právnej úpravy náhrady trov konania, ktorá jej nepriznanie úspešnému účastníkovi pripúšťa len ako výnimku zo všeobecného procesného princípu zodpovednosti za výsledok sporového konania (§ 142 ods. 1 OSP).

Pri úvahách, či je možné v danom prípade aplikovať § 150 OSP, krajský súd prihliadol na to, že sťažovateľka v 2. rade iniciovala konanie o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, pričom nerešpektovala právoplatné rozhodnutia všeobecných súdov, ktoré v konaní o vydanie sporných nehnuteľností riešili ako predbežnú otázku vlastníckeho práva k nim. Tým v podstate sťažovateľka v 2. rade zavinila zastavenie konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 9 C 147/2002, s čím bola spojená aj jej povinnosť nahradiť sťažovateľke v 1. rade trovy konania. Krajský súd súčasne poukázal na to, že vzhľadom na rovnosť účastníkov v konaní nemohol zohľadniť ani skutočnosť, že žalobcom je sťažovateľka v 2. rade zastupujúca Slovenskú republiku. Na základe toho odvolací súd konštatoval, že je namieste aplikovať § 146 ods. 2 OSP, čím vylúčil použitie § 150 OSP, pretože nezistil prípady hodné osobitného zreteľa.

Ústavný súd dospel k presvedčeniu, že rozhodnutie krajského súdu je aj v tomto ohľade dostatočne odôvodnené bez akýchkoľvek známok svojvôle.

Uvedené skutočnosti boli podkladom na záver ústavného súdu o tom, že sťažnosť aj v tejto časti je zjavne neopodstatnená, a preto ju ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z tohto dôvodu odmietol.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu uznesením krajského súdu sp. zn. 11 Co 140/2009 zo 16. júla 2010

ústavný súd uvádza, že o ich prípadnom porušení by bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného (krajského) súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprávných princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. v spojení s ich porušením (obdobne IV. ÚS 326/07, III. ÚS 113/09, IV. ÚS 352/09), čo sa v danom prípade podľa názoru ústavného súdu nestalo a preto ústavný súd sťažnosť aj v tejto časti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na to, že ústavný súd sťažnosť odmietol, nezaoberal sa už ďalšími požiadavkami sťažovateľiek vyplývajúcimi z ich sťažností.

Ústavný súd zároveň uvádza, že sťažovateľka v 2. rade pripojila k svojej sťažnosti splnomocnenie pre právneho zástupcu na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, ale toto splnomocnenie nespĺňalo náležitosti uvedené v § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Keďže ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v 2. rade odmietol ako celok, bolo bez právneho významu vyzývať ju na odstránenie tohto nedostatku podania.

Pokiaľ ústavný súd pri svojom rozhodovaní musel vziať do úvahy a preskúmať aj postup všeobecného súdu podľa procesných predpisov, ktoré upravujú jeho konanie, musel tak postupovať podľa čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého domáhať sa práv uvedených v čl. 44 až 46 ústavy možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. marca 2011

